

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kausli den 18 April 1885, kl. 11 f. m.

Första Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 5, i anledning af Herr Lasse Jönssons motion i Andra Kam-maren angående skrifvelse till Kongl. Maj:t om åtgärder till beredande af trygghet för att till välgörande eller all-männnyttiga ändamål donerade eller testamenterade egendo-mar varda rätt förvaltade och använde.

Sedan Herr Lasse Jönsson i en inom Andra Kam-maren väckt motion, N:o 85, föreslagit, att Riksdagen i skrifvelse måtte anhålla det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga den åtgärd, som kan finnas tjenlig till beredande af trygghet för att till välgörande eller allmännyttiga ändamål donerade eller testamenterade egendommar varda i öfverensstämmelse med gifvarens föreskrifter förvaltade och använde, så har detta ärende blifvit beredt inom Andra Kam-marens Tredje Tillfälliga Utskott, som i Utlåtande N:o 4 (i samlingen N:o 11) på anförda grunder föreslagit Riksdagen,

att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga den åtgärd, som kan finnas tjenlig för utöfvande af nödig kontroll öfver förvaltningen af medel, som donerats eller testamenterats till allmänna ändamål, för så vidt de ej äro att hänföra till sådana donationer och testamenten, som redan stå under statens kontroll.

Denna hemställan är åtföljd af en reservation utaf Herr von der Lancken, med hvilken Herrar Bokström och Thestrup sig förenat och hvaruti föreslås, att Herr Lasse Jönssons motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Andra Kammaren har den 23 sistlidne Mars bifallit sitt Tredje Tillfälliga Utskotts framställning om ifrågavarande skrifvelse till Kongl. Maj:t, hvarför ärendet är vordet hänvisadt till behandling af Första Kammarens Andra Tillfälliga Utskott.

Uppenbarligen är afsigten att den ifrågasatta skrifvelsen, med derutaf härflytande önskad kontroll öfver förvaltningen och användningen af donerade eller testamenterade medel, icke omfattar sådana donationer, hvilka redan äro underkastade sådan af domkapitel, universitet, Riddarhuset, Stockholms borgerskaps 50 äldste m. fl., hvarföre frågan ingalunda har de stora dimensioner, som man åt henne velat gifva, men icke dess mindre har den sin stora vikt och betydelse, då det ingalunda saknas exempel på att statens kontroll varit önskvärd just öfver sådana donationer som här afses, och hvilka nu hafva otillräcklig eller ingen kontroll, men, om den funnits, otvifvelaktigt kunnat förebygga flerfaldiga oegentligheter. Det synes äfven Utskottet att principen om statens kontrollrätt öfver enskilda donationers förvaltning i någon mån redan är godkänd derigenom, att vissa statsinstitutioner såsom domkapitel och universitet, hafva sig dylik rätt ombetrodd i vissa fall, samt att likartadt förhållande eger rum vid granskning af förvaltningen utaf omyndiges medel, der särskild lag är stiftad.

Att deremot åstadkomma fullständig utredning om hvilka donationer och testamentsfonder, samt deras antal, ändamål och belopp som här afses, är naturligtvis icke för Utskottet möjligt. Detta lärers väl endast kunna ske genom Kongl. Maj:t, men om man, i likhet med Utskottet, finner syftet med motionen och Medkammarens hemställan i hög grad behjertansvärdt, och om man erkänner, att offentlig och opartisk kontroll är bättre än mer eller mindre tillförlitligt och på större eller mindre sakkännedom grundadt tal man och man emellan eller diskussion i pressen, den Utskottet väl sätter högt, men äfven *den* kan få vilseledande uppgifter om befintliga oegentligheter vid en donationsförvaltning — så kan Utskottet icke föreställa sig annat än att dylik kontroll skall vara välkommen både för det allmänna rättsmedvetandet och för de förvaltningsdirektioner förslaget afser.

Genom Landshöfdingarnes femårsberättelser och Statistiska Centralbyråns sammanfattning deraf är Kongl. Maj:ts uppmärksamhet fästad på tillvaron af dylika fonder, och just det att desamma omnämnas uti åberopade femårsberättelser synes Utskottet tyda på, att Kongl. Maj:t hyser

intresse för dem, äfven i andra hänseenden än såsom ett statistiskt material.

På grund häraf föranledes Utskottet att hemställa, det Första Kam-
maren, i likhet med Andra Kammarerna, måtte besluta,

att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga den åtgärd, som kan befinnas tjenlig till utöfvande af nödig kontroll öfver förvaltningen af medel, som donerats eller testamenterats till allmänna ändamål, för så vidt de ej äro att hänföra till sådana donationer och testamenten, som redan stå under statens kontroll.

Stockholm den 14 April 1885.

På Utskottets vägnar:

W. STRÅLE.

Reservation:

af Herrar *W. Stråle* och *C. H. Nordenfelt*.
